

ISOÄIDIN OPAS HUONON MAAN PARANTAMISEKSI

Miten saan huonon maan viljelykelpoiseksi

Onko puutarhasi maa kovaa ja siinä kasvaa happaman maan rikkaruohoja? Tällaiseen maahan ei kannata kylvää hyvää maan kuntoa vaativien vihannesten siemeniä tai istuttaa niiden taimia, sillä sato jää huonoksi. Huonon maan voi saada viljelykelpoiseksi ja ravinteikkaaksi, mutta se vie muutaman vuoden.

Jotta maa muuttuisi ilmvaksi ja ravinteikkaaksi, siihen tulisi lisätä syksyllä paljon orgaanisia aineksia, kuten esimerkiksi palanutta hevosen tai lehmän lantaa. Hevosen lantaa saa ostaa melko yleisesti hevostalleilta joko säkeittäin tai kärrykaupalla. Kaikki muukin palanut lanta, vaikkapa koiran ja poron, käy. Myös huussin jäte kompostin kautta kierrätettynä sopii. Savimaahan voi myös lisätä hiekkaa. Turvemaahan voi lisätä savea ja hiekkaa, jos niitä on saatavilla. Jos kotiviljelijällä ei ole käytettävissä lantaa, hän voi kerätä jätepusseihin ruohonleikkuujätettä pihamaalta tai niittää viikatteella tai sirpillä pitkää luonnonheinää luvallisilta paikoilta.

Palanut lanta lisätään maahan noin 10 sentin paksuisena kerroksena syksyllä ja muokataan kevyesti maahan. Jos kesällä on käytettävissä ruohosilppua tai luonnonheinää riittävästi, lantaa ei välttämättä tarvita syksyllä. Tuoretta heinää tai ruohosilppua pannaan maahan kasvien väliin noin 10 sentin kerroksena sen jälkeen kun kasvit on harvennettu tai istutettu alkukesästä. Jos heinää ja ruohosilppua on saatavana paljon, sitä lisätään kasvien väliin vielä muutaman kerran kesässä. Uusi ruohokate pannaan aina edellisen päälle siitä huolimatta miten paljon edellinen kate on maatunut. Ravinteikasta katetta ei lisätä enää loppukesällä, jotta kasvit ehtisivät tuleentua. Jos on antanut parina kolmena vuotena paljon tuoretta ruohokatetta maalleen, se muuttuu ajan mittaan hyvin ilmvaksi ja ravinteikkaaksi. Lierot lisääntyvät katetussa maassa valtavasti. Ne ilmastavat maata ja lannoittavat sitä ulosteillaan tehokkaasti. Kasvit kasvavat hyvin katteella hoidetussa maassa, ja muutaman vuoden kuluttua maata ei tarvitse enää kääntää keväällä eikä syksyllä. Kevyt muokkaus haravalla riittää keväällä, jotta maasta tulee viljelyvalmis.

Talveksi maa olisi hyvä kattaa eloperäisellä aineksella, vaikka maa olisi lannoitettu syksyllä lannalla. Näin vältetään muun muassa lannassa ja maassa olevien rikkakasvien siementen taimettuminen. Aineksen ei tarvitse olla hyvin typpipitoista. Syyskatteeksi käyvät kuivat puiden lehdet, olki, komposti, vanha heinä tai rantojen levä 10 sentin paksuudelta. Parin sesongin jälkeen maa on taas ilmvava, jos se on lannoitettu joko kattamalla kesällä ja syksyllä tai lannoittamalla lannalla syksyllä ja sen jälkeen kattamalla.

Jos haluaa saada nopeamman tuloksen, syksyllä levitettävään lantaan lisätään karkeaa hiekkaa 2-5 sentin kerros ja muokataan kummatkin maahan. Turvetta on turha käyttää, koska se ei tee maata ilmvaksi. Turve on paitsi ravinneköyhää, se alentaa maan pH-lukua, happamuusarvoa.

Kate tekee hyvää myös hedelmäpuille ja marjapensaille kesällä. Katetta ei lisätä puiden ja pensaiden alle enää loppukesästä, koska kasvit eivät ehdi talveutua ja niiden talvenkestävyys voi tällöin huonontua.

Täysin kypsynyt, hyvä kompostimulta keväisin käytettynä tekee niin ikään maan ravinteikkaaksi ja panee kasvit kasvamaan. Talven yli talouskompostorissa muhinut jäte ei ole vielä levityskelpoista maalle. Sen on jälkikompostoitava erillisessä kehikossa yhdessä puoliksi maatuneen puutarhajätteen kanssa vähintään puoli vuotta. Laimennettu (1:10) nokkoskäyte on myös hyvää lannoitetta.

Liikalannoitusta on syytä välttää. esimerkiksi kanankakkarakkeista tehty lantavesi liiallisesti annettuna voi lisätä tiettyjen kasvien nitraattipitoisuutta. Kasvien luonnollinen ravinteidenotto tapahtuu parhaiten siten, että lierot ja muut maanalaiset pieneliöt vapauttavat ravinteet kasvien käyttöön. Maanalaiset pieneliöt lisääntyvät valtavasti katetussa sekä kompostia ja lantaa saaneessa maassa. Katso lannoitusoppaastamme, mitkä kasvit tarvitsevat paljon ja mitkä kasvit kohtuullisesti lannoitteita.

Jos maahan on vuosien mittaan kasvanut paljon monivuotisia, vaikeita rikkaruohoja, kuten juolavehnää ja voikukkaa, maa tarvitsee lepuvuoden tai kaksi. Juolavehnää ei saa millään muulla konstilla luonnonmukaisesti hävitetyksi kuin mekaanisella keräyksellä. Maata jyrsitään tietyin väliajoin, ja samalla kerätään rikkaruohojen juuria mahdollisimman tarkkaan pois. Seuraavana vuonna maassa voi kasvattaa perunaa, joka syrjäyttää melko hyvin rikkaruohoja. Hyvän tuloksen saa myös kylvämällä maahan maanparannuskasvien siemeniä, esimerkiksi persianapilaa. Maa saa samalla hyvän typpilannoituksen seuraavien kasvien käyttöön.

Viljelytuloksesi paranevat koko ajan käytännön kokemuksen myötä!

Teksti: Tuovi Miettinen